

Сутра на репертоару

Позориште Аполо111, Букурешт, Румунија

МЕДЕЈИНИ ДЕЧАЦИ

Режија: Андреј Мажери

Драматургија: Јонуц Сочиу,
фрагменти из Еурипидове Медеје
Сценографија: Ирина Кирила / Михај
Паун
Кореографија: Атила Бордаш
Дизајн звука: Адријан Пичиореа
Асистент режије: Теодора Петре, Виктор
Тунсу
Звук: Андреј Михај
Светло: Маријус Ницу
Инспицијент: Михај Аксенте
Фото: Барна Немети

Плакат: Драгош Боткау
Посебну захвалност дугујемо Оани
Пушкату

Играју:

Едуард Трифа
Александру Јон
Алекс Мире
Влад Јонуц Попеску
Алекс Киндриш
Флорин Ајоан

О РЕДИТЕЉУ

Андреј Мажери (рођен 1990. године, Новачи, Румунија) је румунски позоришни редитељ. Завршио је основне студије 2012. године и магистрирао 2014. године на Универзитету Бабеш-Бољај у Клужу и сада је у процесу израде докторске дисертације на истом универзитету. Живи у Букурешту, али ради и у многим другим градовима. Од 2014. године сарађивао је са многим румунским позориштима: од државних позоришта у Клужу, Букурешту и Крајови, до општинских позоришта у Баја Марету, Турди и Таргу Жиу, па до „Аполо111“ позоришта, најпознатијег независног позоришта у Букурешту. У Мађарском државном позоришту у Клужу режирао је представу на мађарском. Мажери је

заинтересован за савремену драматургију, углавном румунску или шпанску, али је такође радио и на класичним драмама попут Еурипидових, и на стандардним, попут оних Федерика Гарсије Лорке, Витолда Гомбровича и многих других. Његов рад укључује Крваве свадбе од Лорке, Еурипидову Медеју и Бакхе, Мале дворске даме савременог мексичког драмског писца Ернеста Анаје и два најпровокативнија текста Родрига Гарсије: Агамемнон и Смрт и реинкарнација као каубој.

Већина Мажеријевих дела бави се грчком трагедијом, ратом, питањем шта значи бити уметник, миграцијама, сексуалношћу, снажним женским ликовима итд. Он је врло флекси-

билан редитељ, с обзиром да је радио с великим и мањим поставкама и изводи представе на

О ПРЕДСТАВИ

Представа Медејини дечаки представља врхунац дуготрајног креативног процеса. За време факултета постао сам фасциниран античким трагедијама. Од тада, константно бележим, сањам, разрађујем концепте у вези са трагедијама које су сродне мом сензибилитету и које могу сценски да објасним данашњој публици. Истовремено, мени специфичан pathos наводи ме да верујем да ће моје најбитније представе бити поставке трагедија. У 2012. сам уписао магистарске студије у Клужу радом о Еурипидовој Медеји. Започели смо и пробе на факултету, међутим нисмо успели да створимо представу. Није још било време за то. Нашао сам погодну средину шест година касније, у Букурешту, у Позоришту „Аполо111“. Моји Арцолгонаути су ме затим научили другу врсту позоришта, које је ближе мојој души. У Медејиним дечацима види се сасвим нов концепт, који се потпуно разликује од наше прве игре. Хтео сам да постигнем следеће: да сарађујем са драматургом/позоришним писцем Јонуцем Сочиуом, да радим искључиво с мушком поставком (пошто се прича казује из перспективе Аргонаута) и да склопимо представу као devised theatre (што је било потпуно ново за све нас). Сматрам да су те три ствари биле темељ представе и да се на њима градила конструкција. Пробе су се одвијале са прилично малом екипом: шест глумаца (Едуард Трифа, Александру Јон, Флорин Ајоане, Александру Киндриш, Алекс Миреа и Влад Јонуц Попеску), новинар/драматург Јонуц Сочиу, сценограф Ирина Кирила, дизајнер звука Адријан Пичиореа, кореограф Атила Бордаш, асистент режије Теодора Петре. Хемија је била невероватна. То је очигледно и сад. Глумци су убрзо заволели оба регистра преставе, како Јонуцеве текстове, тако и одломке Еурипидовог текста. Волели су да раде заједно и ЗАЈЕДНО смо градили веома брзим темпом. Након премијере, веома хетерогена публика позоришта „Аполо111“ добро је примила представу, постоје чак и фанови који су гледали представу безброј пута (неки чак и више пута од мене). Успех представе потврђују и веома топле реакције критике, као и позив/учешће на фестивалима (Еврорегионални фестивал у Темишвару - TESZT, Међународни фестивал позоришта у Орадји, Међународни фестивал позоришта у Сибиуу, FITO, Митови тврђаве у Констанци), Јоаким Интер Фест у Крагујевцу, Фестивал румунске драматургије у Темишвару, итд.

Андреј Мажери, редитељ

БИЛТЕН

Јоаким Интер Фест 14 • број 3 • 10. октобар 2019.

Дан други - ТАРТИФ Народно позориште Сомбор и Српско народно позориште Нови Сад

ШТА СМО СВЕ ЗАИСТА СПРЕМНИ ДА ОДЋУТИМО?

Другог дана (среда, 9. октобар) на репертоару Јоаким Интер Феста 14., одиграна је представа „Тартиф“ по мотивима оригиналне Молијерове драме. Представа је ауторски пројекат редитеља Игора Вука Торбице и копродукција је Народног позоришта из Сомбора и Српског народног позоришта из Новог Сада. Игор Вук Торбица један је од најзначајнијих и најнаграђиванијих редитеља своје генерације који успешно режира не само на сценама у Србији већ и у читавом региону: Словенији, Хрватској, Македонији...

Због тренутног ангажмана у Словенији, на раду на новој представи Игор Вук Торбица није био у могућности да присуствује синоћњем извођењу „Тартифа“ на крагујевачком Јоаким Интер Фесту. У каталогу фестивала написао је своју редитељску и ауторску експликацију: „Данашње време донело је са собом и неке нове изазове, вера и религија нису оно чиме нас Тартиф држи послушнима, он се користи демагогијом, црпи из наших слабости, обележава нас кривицом, искоришћава наше мане и табуе, како би нас уценио да не чинимо ништа, да останемо у строгом оквиру грађанске послушности, тај Тартиф је сваки дан са нама, у нашим дневним и спаваћим собама, са нама за столом док ручамо, он је неизбежан и ми сви добро знамо ко је он, макар и не изговарали његово име наглас! Време је, дакле, Тартифу додало не толико једноставан приступ теми и једну горку озбиљност последица трпљења Тартифа у нашим животима“, појаснио је он.

Насловну улогу Тартифа тумачи глумац и уметнички директор сомборског позоришта Саша Торлаковић.

Ја не подносим реч актуелизација. Ако радимо класично дело а оно је у контексту селекторовог избора друштвено ангажована представа или припада политичком театру, не памфлетском него политичком, што је огромна разлика, ја онда тај сусрет са класиком доживљавам као дијалог са писцем - нас из овог времена и њега из његове епохе. Онда у току рада „постављамо питања“ која би смо га питали да смо у прилици да заиста разго-

варамо са њим.

Нема ту велике филозофије када је третирање класичних комада у питању. Ми из овог времена са нашим емотивним памћењем са нашим доживљајем искуства у коме живимо делујемо и радимо моментаришући неке ствари које нам се данас догађају. Некада свесно а некада

несвесно. Јер често, оно што нам се десило и пре више година негде се „сакрило“ у нашој подсвести па сада током процеса рада „избија“, каже Торлаковић.

По њему оно што је у њиховом „Тартифу“ најважније је то што нису кренули од Молијера, већ од једне теме.

Као уметнички директор сомборског позоришта са редитељем сам дуго разговарао шта би било добро да радимо. Која је то тема која нас данас занима као ансамбл и њега као младог редитеља. У једном тренутку смо се чак базирали и на „Великом диктатору“ Чарлија Чаплина. Хтели смо да прикажемо једну комичну визуру, али не самих диктатора, јер то мање више сви знамо и кроз историју а и многи велики глумци су их интерпретирали и анализирали њихове личности и диктаторску психологију и психопатологију. Оно што је нас занимало у оваквој интерпретацији „Тартифа“ је шта је то, заправо у људима да тако нешто прихвате, тврди он.

Био је то добар ракурс из којег су пошли редитељ и ансамбл који се поклопио са покрајинским конкурсом па је радни наслов овог пројекта био „Духовито у класичном“.

Са трагедијама је некако жанровски лакше. Античка трагедија је и у оно време

и данас - трагедија. А хумор и хуморност се кроз историју стално мењају. Оно што је било духовито у Шекспирово време можда није данас и обрнуто, могуће је да би наш хумор људим из тог доба био потпуно нејасан. Чини ми се да смо ми нашли неку ту праву меру, која је у позоришту изузетно важна, да испричамо причу где је публика, без које позориште и не постоји, заиста интегрални део представе. Али на фини и суптилан начин, не атакујући на њих јер је гледалац увек у праву. И баш по реакцији публике, а играли смо пуно пута ову представу, осећамо да је гледаоци прате баш са пажњом што нама даје додатну снагу да увек донесемо на сцену још неку нову боју и нови унутрашњи садржај али не нарушавајући никада структуру комада, сматра наш саговорник.

Изузетан успех представе тумачи „чаролијом позоришта“.

- Некада се поклопи апсолутно баш све идеално па представа на крају не успе. У томе и јесте чаролија позоришта. Јер дешава се и да кренете од баш „танког“ предлошка па се током рада на њему дође до велике представе. У нашем „Тартифу“ је суштински важно што је Игор Вук Торбица човек и редитељ који на посебан начин промишља позориште и гледа на свет. И то је благородно и штета је што таквих људи нема више у нашим позориштима. За нас као глумце је увек најважнији баш тај редитељски рад и комуникација са нама. Не само као са пуким и послушним извршитељима редитељске концепције. Редитељ Игор Вук Торбица глумце третира као ауторе својих улога, актере себи равнима који активно учествују у дебатама и разговору са редитељем и непрестано доносе идеје помоћу којих креирају свој лик. Он као редитељ никада и никако не спутава глумачку енергију и биће у жељи да само строго спроведе неку своју раније зацртану идеју, истиче Торлаковић.

Као уметнички директор сомборске куће Торлаковић истиче да позоришне копродукције могу да буду добре због размене креативних енергија али сматра

да су лоше ако су изнуђене малим глумачким ансамблима који постају све мањи због закона о не запошљавању.

- Позориште није елитистичка „ствар“. Оно, напротив треба да буде отворено за све. Сматрам да се мора укинути уредба о забрани запошљавања јер остајемо без глумаца. Имамо заиста пуно јако талентованих мадих глумаца који безглаво јуре и снимају све и свашта у пукој потреби да преживе јер немају сигурну палту. Како ће један млади глумачки пар сутра да подигне кредит и купи машину за веш?, закључује он.

Глумица Хана Селимовић гостовала је и раније на крагујевачком Међународном позоришном фестивалу. Одушевљена је како наш град као средина има култивисану и образовану позоришну публику, због начина на који прати и разуме представе. По њој баш млади људи најбоље схватају поруку овакве инсценације „Тартифа“.

- Лик који тумачим Дорина је екстремно инволвирана у читаву причу сам тим што је у оваквој верзији уместо служавке постављен као сестра домаћице Елмире. Наш „Тартиф“ је измењен у великој мери зато што је настао из импровизација и нових, дописаних текстова. Ми смо задржали имена ликова и неке елементарне односе који воде ка заплету а онда гради-

мо представу која има везе са данашњим временом. Баш та копча са садашњошћу је то шта смо ми све „спремни да одђути-мо“ а шта они који на то нису спремни добију као казну, наглашава она.

Куриозитет јучерашњег извођења „Тартифа“ на Јоаким Интер Фесту је тај да су у поставци наступила два глумца, рођена Крагујевчанина који стицајем околности никада нису игралу у професионалном ангажману у свом раодном граду. Марко Марковић (сомборско позориште) и Марко Савић (новосадаски СНП).

- Страшно сам узбуђен што сам после 20 година од када сам професионални глумац дошао у свој град. Нема неких људи који би требало да су вечерас са нама у публици: нема мојих родитеља, нема Славице Слаје Урошевић, од пре неки дан нема ни нашег Ђолета (Ђорђа Симића)... и то ме заиста као глумца одређује и даје ми ритам дисања вечерас, признаје да има трему, не крије Марко Марковић који игра улогу Клеанта.

И он се слаже са колегиницом Ханом Селимовић да њихова верзија „Тартифа“ нема везе са Милијеровом.

- Од ње је (пре)остало тридесетак посто. У контексту данашњег времена ја ову представу видим као једну зграду у којој живимо постављајући потпуно небитна питања једни другима а одговори нас уопште и не занимају. Много је мало правог дијалога и разговора. Ја сам одрастао на Бубњу и ми некада нисмо никада закључавали врата јер нисмо могли да живимо једни без других. Данас се то потпуно изгубило сем у позоришту. По мени је то и доказ зашто је оваква наша представа и настала. Сјајни редитељ Игор Вук Торбица је из нас извукао импровизацију полазећи баш од те „зграде“ кроз причање и препричавање наизглед општих места која могу да прерасту у нешто што је озбиљно и као што видимо изузетно опасно, тврди он.

И за Марка Савића протагонисту роле Дамиса рад са редитељем који им је овек омогућавао да градећи своје ликове пониру у себе саме и ту „пронађу“ оно што ће потом извести на сцени је био драгоцен и инспиративан.

- На жалост, лако се поистовећује са свим ликовима у овој представи а не само са својим јер смо ми генерација без будућности. Постали смо летаргична, сива маса која „у животу, само живи“ а ништа од њега нема. Кључ ове представе смо сви ми који смо „прошли“ прво деведесете године прошлог века па онда ове двехиљдите и на крају остали без будућности и без ичега, реалан је Савић.

О томе колико се представа допала фестивалској публици најбоље сведочи чињеница да су овдашњи љубитељи позоришта вишеминутичним овацијама наградила актере синоћњег „Тартифа“.

Представљамо чланове жирија - Томислав Чадеж

ПИСАЦ, КРИТИЧАР И НОВИНАР

Томислав Чадеж је рођен 1969. у Карловцу, где завршава основну школу и гимназију. Студирао је југославиистику на Филозофском факултету у Загребу и, потом, једну годину драматургију на АДУ у Загребу.

Пише у новинама, за радио и ТВ од своје четрнаесте године. Објавио је четири књиге (три поезије и једну монографију из лингвистике), књижевни је, ТВ и позоришни критичар Јутарњег листа, колумниста Школских новина, дугогодишњи уредник у недељницима ОК! (заменик главног уредника), Арена, Национал (извршни уредник) и Глобус, као и у месечнику Playboy. Позоришну критику и есеје пише од 1990, а редовно од 1999, испочетка у недељнику Глобус, а од 2003. у Јутарњем листу.

Најмлађи је икада члан жирија за доделу „Назорове награде“, суоснивач је књижевног часописа Године, где је био први уредник. Критиком се почео бавити 1993. године на

Радију 101, где је пратио домаћу и страну поезију, затим на Трећем програму Хрватског радија и у недељнику Ферал, где је пратио позориште. Писао и у Недељној Далмацији и

Данасу. Чланци, репортаже и песме преводени су му на енглески, немачки, француски и мађарски. Преводи с енглеског и словеначког језика. Пише каткад и прозу. Учествовао је и учествује у раду више жирија: за Награду „Миа Димитријевић“ ХНК у Загребу, за Награду „Тито Строчи“ у ХНК у Загребу, за „Златни студио“ Јутарњег листа.

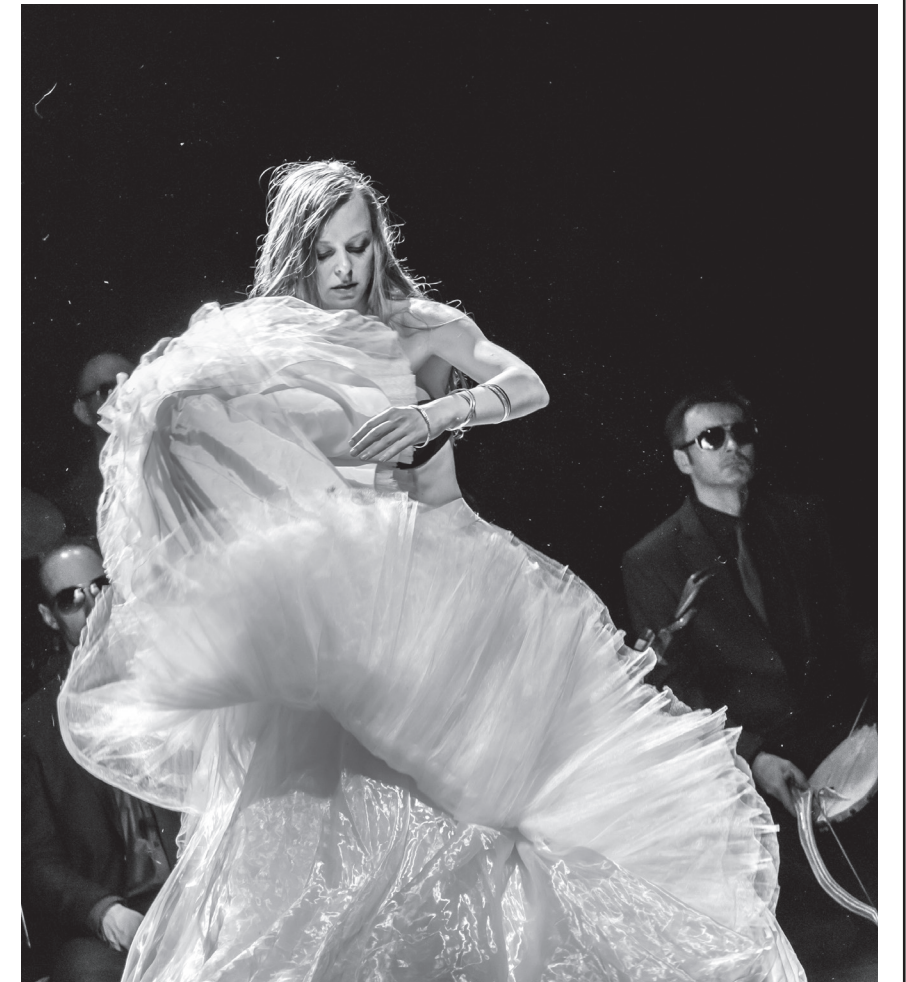
Пише о свим елементима позоришног живота, позоришној политици, финансирању, законима.

Вечерас на репертоару

Новосадско позориште/Újvidéki Színház Нови Сад, Србија

ХАСАНАГИНИЦА

По мотивима драме Љубомира Симовића; Режија и сценографија: Андраш Урбан

Превод: Роберт Ленард
Костимографкиња: Милица Грбић
Комазец
Музика: Ирена Поповић Драговић
Драматуршкиња: Ведрана Божиновић
Сарадник редитеља: Роберт Ленард

Играју:
Хасанагиница: Марта Береш

Хасанага: Даниел Хуста
Пинторовић: Арпад Месарош
Мајка Хасанагина: Терезија Фигура
Мајка Пинторовића: Ливија Банка
Јусуф: Атила Немет
Суљо: Габор Понго
Хусо: Золтан Ширмер
Муса: Даниел Гомбаш
Ахмед: Роберт Ожвар

РЕЧ СЕЛЕКТОРА

У сарадњи с драматуршкињом Ведраном Божиновић, Андраш Урбан узима тек толико из Симовићеве драме, подједнако колико и из народне баладе о Хасанагиној жени, да би задржао основни сиже драмске приче, а потом, на себи својствен, радикалан начин, и сасвим у духу савремених позоришних пракси, поставља представу у форми панк концерта, чији су основни потпорњи тематизација односа према жени, проблематизација њене улоге у друштву, бунт и отпор према сваком насиљу, физичком и идеолошком, најзад, и на првом месту, уметничка субверзија, приказивање и обрачун са појавним облицима манипулације у друштву. Налик етеричном контрапункту, Хасанагиница својим одлучним ставом, налик панк хероини, пркоси патријархалним, мачистичким, ретроградним друштвеним нормама и политичкој пропаганди.

